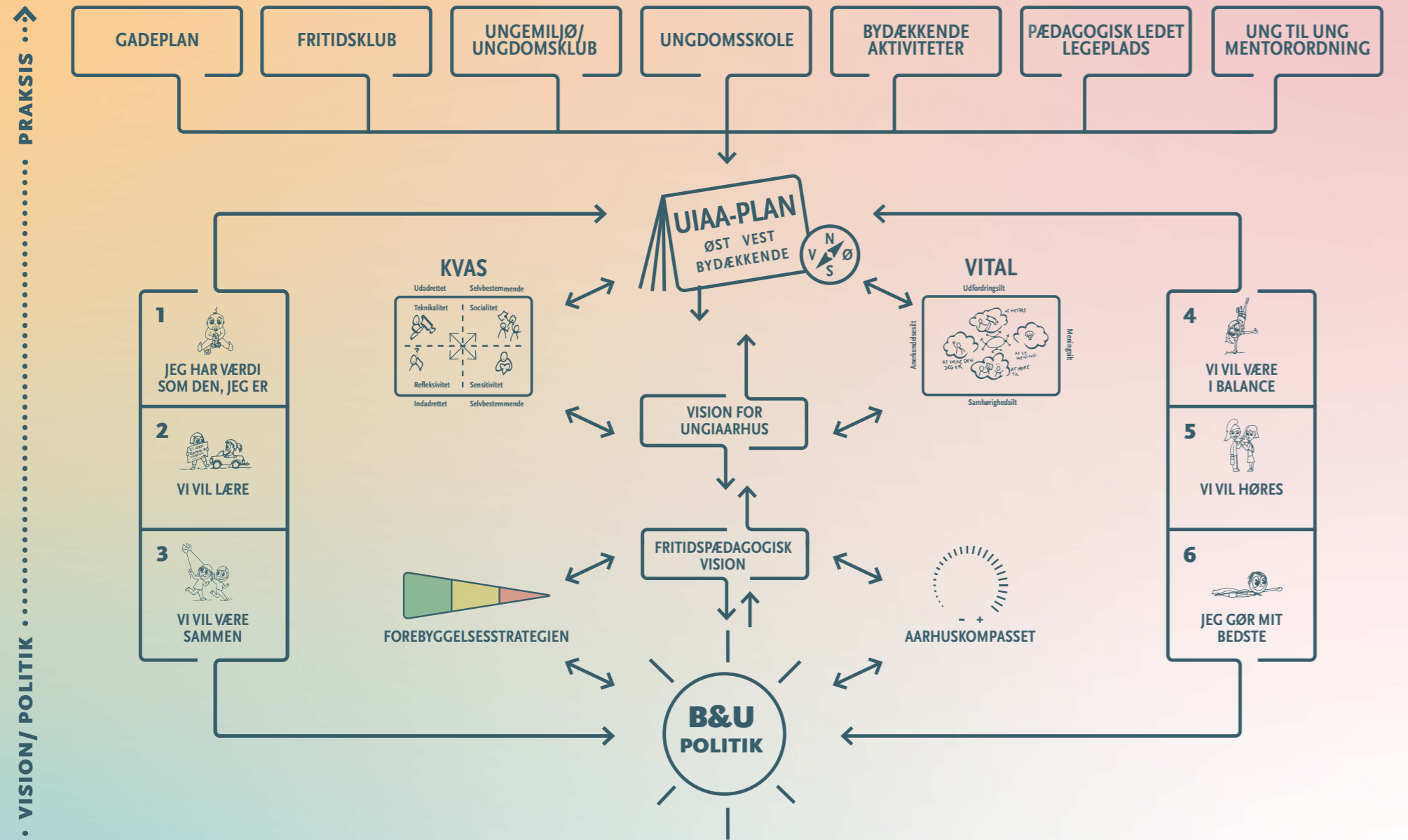

Plan for Ungi Aarhus

– fritids- og ungdomsskoleområdet
i Aarhus Kommune

Børn og Unge

Visualisering af plan for UngiAarhus

Visualisering af UngiAarhus-plan **2**

1. Rådmandens forord **4**

2. Læsevejledning..... **5**

3. Fælles vision for fritidspædagogikken i Aarhus Kommune **6**

4. Grundlaget for fritids- og ungdomsskoleområdet i Aarhus **14**

 Lovgrundlaget for fritids- og ungdomsskoleområdet i Aarhus16

 Målgrupper, tilbud og samarbejde i UngiAarhus16

 Samarbejde med skoler og eksterne samarbejdspartnere 24

 Rammer for organisering og ledelse i UngiAarhus 26

5. Fagligt grundlag for UngiAarhus..... **30**

 Forebyggende og tidlig indsats 30

 Kvas-Vital32

6. Sådan arbejder UngiAarhus med børne- og ungepolitikens seks temaer **36**

 Jeg har værdi som den, jeg er38

 Vi vil lære40

 Vi vil være sammen42

 Vi vil være i balance44

 Vi vil høres46

 Jeg gør mit bedste.....48

1. Forord

Fritidspædagogikken kan og skal gøre en forskel i det gode børne- og ungeliv. Derfor er jeg glad for, at den fælles fritidspædagogisk vision som byrådet tiltrådte i 2021, lever i praksis.

Med den fritidspædagogiske vision har vi lagt vægt på, at fritiden i børn og unges liv er vigtig, og at fritidspædagogikken har værdi i sig selv, fordi den tilbyder noget særligt for børnene og de unge. Visionen beskriver sammen med den fornyede børne- og ungepolitik ambitionerne for fritids- og ungdomsskoleområdet – for UngiAarhus.

UngiAarhus er for alle børn og unge – jeg ønsker derfor at flere børn og unge skal benytte UngiAarhus' mange tilbud. Fritids- og ungdomsskoleområdet kan nemlig noget særligt og har værdi for alle børn og unge, fordi det også er her, man modnes og udvikler sig som helt menneske.

De fleksible rammer, som UngiAarhus kan tilbyde skal derfor fastholdes og udvikles, fordi de har det enkelte barn og den enkelte unges behov for øje med blik for fællesskabet. Børn og unge er forskellige, deres styrker og vanskeligheder er forskellige – det samme skal vores fritidstilbud være. Vi skal møde børnene og de unge der, hvor de er.

Jeg er optaget af, hvordan børn og unges psykiske sårbarhed og udsathed generelt ser ud til at blive større i disse år – og at UngiAarhus kan være en endnu større del af løsningen på denne udfordring. Flere børn og unge oplever at føle sig klemt i livet, at hverdagen er svær, og det at få en diagnose. Jeg tror på, at en del af løsningen er, at rammerne bør tilpasse sig børnene og de unge – og ikke omvendt. Netop her kan

UngiAarhus noget særligt, fordi vi her har det primære fokus på børnene og de unges trivsel og deltagelse i fællesskabet.

Men børn og unges fysiske fællesskaber er under pres. De digitale deviceses børn og unge har med sig i lommen eller hjemme på værelset, fylder mere og mere i deres liv og er en konkurrent til de fællesskaber og positive deltagelsesbaner som UngiAarhus tilbyder. Tech-virksomhedernes forretningsmodeller er baseret på at fastholde os foran skærmen gennem deres algoritmer. Dette påvirker børn og unge og kan have konsekvens for deres fysiske fællesskaber og trivsel – det bekymrer mig. Det er en virkelighed, der betyder, at UngiAarhus lokalt skal sætte retning og skabe en pædagogiskramme for børn og unges brug af digitale deviceses. En opgave med blik for digitale dannelse og inddragelse af børn og unge og deres forældre.

Arbejdet med børn og unge sker ikke kun i UngiAarhus, men er et fælles anliggende. Derfor arbejder UngiAarhus sammen med civilsamfund, fritids- og foreningslivet og andre magistrats-afdelinger i Aarhus Kommune – for at skabe helhed i børn og unges liv og binde bånd. En særlig vigtig samarbejdspartner er naturligvis forældrene samt skoler og lokalsamfund.

For at være relevant for børnene og de unge skal vores fritidspædagogik og ungdomsskole være opdateret på det liv, som børn og unge lever i dag og de udfordringer og muligheder, der gør sig gældende i børnenes og de unges hverdag – et arbejde som Plan for UngiAarhus er et afsæt til.

Thomas Medom

Rådmand for Børn og Unge

2. Læsevejledning

Plan for UngiAarhus (UiAa-planen) er det fælles grundlag for fritids- og ungdomsskoleområdet i Aarhus Kommune. Indholdet er bygget op i selvstændige kapitler, så UiAa-planen også kan fungere som et opslagsværk.

Visualiseringen af UiAa-planen

Til læseren, der ønsker et hurtigt overblik over det samlede faglige grundlag for UngiAarhus henvises til den visualiserede UiAa-plan (s.1). Illustrationen viser det grundlag af politikker, strategier og visioner som UiAa-planen og den fritids- og ungdomspædagogisk praksis i UngiAarhus står på.

3. Den fritidspædagogiske vision

I kapitel 3 finder du den **fælles fritidspædagogiske vision** for fritidsområdet (SFO og UngiAarhus) samt den **faglige vision for UngiAarhus**.

4. Grundlaget for UngiAarhus

I kapitel 4 finder du Lovgrundlaget for UngiAarhus. I afsnit om **Rammer for organisering**, findes en beskrivelse af de forskellige **tilbud til børn og unge** i UngiAarhus samt **ledelsesstrukturen**. I afsnittet om **samarbejde** redegøres for samarbejdet med skolerne og andre aktører.

5. Fagligt grundlag for UngiAarhus

I kapitel 5 finder du det faglige grundlag for UngiAarhus med en kort redegørelse for **forebyggelsesstrategien**, som er Aarhus Kommunes fælles grundlag for forebyggelse og tidlig indsats. Der redegøres også for **Kvas-Vital**, som er det fælles faglige grundlag for UngiAarhus. Afslutningsvist præsenteres **Aarhus Kompasset** samt UngiAarhus' fortsatte arbejde med **Stærkere Læringsfællesskaber**.

6. Sådan arbejder UngiAarhus med børne- og ungepolitikens seks temaer

I kapitel 6 præsenteres, hvordan UngiAarhus i praksis arbejder med **Børne- og ungepolitikens seks temaer**: *Jeg har værdi som den, jeg er; Vi vil lære; Vi vil være sammen; Vi vil være i balance; Vi vil høres; Jeg gør mit bedste*. De seks temaer tager afsæt i børne- og ungepolitikens børne- og ungesyn.

Fritidspædagogikken er et vigtigt og værdifuldt bidrag til det gode børne- og ungeliv i Aarhus!

Vores fælles fritidspædagogiske vision fremmer fritidstilbud, hvor alle børn og unge

- » deltager i udviklende, mangfoldige og forpligtende fællesskaber med andre børn og unge
- » er aktive medskabere af deres fritid og får mod og støtte til at være aktører i eget liv
- » får passende støtte fra engagerede og nærværende voksne
- » motiveres til fysisk bevægelse og aktivitet
- » bliver mødt med et helhedssyn med fokus på mening og sammenhæng
- » igennem leg og ved at øve sig udvikler sig og bliver i stand til at mestre eget liv
- » bliver til nogen og til noget.

3. Fælles vision for fritidspædagogikken i Aarhus Kommune

Aarhus Byråd har i børne- og ungepolitikken sat rammerne og kursen for, hvordan vi skal arbejde for det gode børne- og ungeliv. Den fælles fritidspædagogiske vision for SFO-området og UngiAarhus sætter retningen for det samlede fritidspædagogiske felt i Børn og Unge i Aarhus Kommune.

Livet som barn og ung er fyldt med mange udfordrende og afgørende spørgsmål: hvem er jeg, hvem kan jeg blive, og hvad skal og kan jeg? Forældre spørger sig selv: hvordan støtter jeg mit barn i denne proces?

Rejsen fra at være barn til at være ung, der er på vej til at blive voksen, giver masser af udfordringer, men også et hav af muligheder!

En del af livet foregår hjemme, i daginstitutionen eller i skolen, men en stor og lige så væsentlig del af det gode børne- og ungeliv udspiller sig i fritiden – som byens SFO'er, fritids- og ungdomsklubber, pædagogisk ledede legepladser samt ungdomsskolen er en central del af.

Det, vi gør som kommune, når det gælder børn og unges fritid, skal være et spejl af det, der optager børnene og de unge sammen og hver for sig – og som er relevant for dem lige der, hvor de er i deres liv. En central del af arbejdet i det fritidspædagogiske felt går derfor ud på, at børnene og de unge gør sig erfaringer med at deltage i forpligtende og skabende fællesskaber på tværs.

Fritidspædagogikken understøtter børn og unges deltagelse i fysisk og mentalt sunde fællesskaber ved at have alsidighed i de fysiske aktiviteter og samarbejde med relevante aktører herom. Herved motiveres børn og unge til at udvikle interesse for fysisk bevægelse og aktivitet og får de bedste muligheder for at pleje og udfolde denne igennem livet.

Fritidspædagogikken har altid fokus på børnenes og de unges egne ønsker og behov. Fritidslivet er noget, man vælger at være en del af. Fritidspædagogikken har samtidig blik for at give børnenes og de unges fritid et indhold, som de ikke vidste, de havde brug for.

Fritidspædagogikken er et vigtigt bidrag til det gode børne- og ungdomsliv, fordi man her har et selvstændigt perspektiv på barnets og den unges trivsel og udvikling. Det, børnene og de unge gør og udretter, når de er i SFO'en, i klubben, på den pædagogisk ledede legeplads, og når de er aktive på ungdomsskolehold, giver dem blik for medbestemmelse og selvbestemmelse – og adgang til at deltage i fællesskaber uanset livsvilkår og eventuelle særlige behov. I fritiden kan alle være med.

Fritidspædagogikken har på den måde en selvstændig værdi og understøtter helhedssynet på det enkelte barns og den enkelte unges udvikling og dannelse.

Det gode børne- og ungeliv – sådan bidrager UngiAarhus

Den fælles fritidspædagogiske vision for SFO og UngiAarhus samt den fritids- og ungdomspædagogiske vision for UngiAarhus tager afsæt i, hvad der gør sig gældende for børn og unges samfundsmæssige opvækst og vilkår for at blive til sig selv. Både set fra forskeres, de professionelle og ikke mindst fra børnenes og de unges perspektiv.

Afsættet for visionen er, at børn og unge både skal blive til 'nogen' og til 'noget' i en verden fyldt med muligheder og udfordringer. Arbejdet med at understøtte børn og unge i at kunne udvikle kvalificeret selvbestemmelse og livsmestring udgør grundelementer i det fritids- og ungdomspædagogiske arbejde samt fritidsundervisningen og aktiviteterne i ungdomsskolen.

Børn og unge i dag ønsker et liv fyldt med fællesskaber, positivt samvær, diskussioner og meningsfulde aktiviteter. De er optagede af at indgå i nære fællesskaber både lokalt og på tværs af byen i takt med, at de bliver ældre. De bekymrer sig om klima og insisterer på retfærdighed, fornuft og rationel handling, og de opsøger viden om verden og de emner, der optager dem. På denne måde udfolder børn og unge sig gennem alle de muligheder, verden i dag har at byde på.

De mange muligheder følges ad en lang række udfordringer for børn og unge. En stor del af livet leves også igennem 'den digitale verden', som er med til at understøtte børn og unges muligheder for at engagere sig, for at søge, skabe og dele viden og udtryk. Den digitale verden er en integreret del af deres fællesskaber og måden, hvorpå børn og unge omgås hinanden. Men samtidig kan livet i 'den digitale verden' være med til at skabe en oplevelse af ikke at kunne slå til, idet muligheden for at spejle sig i andre altid er til stede. UngiAarhus skal derfor være et sted, hvor børn og unge støttes i at deltage og udtrykke sig i den digitale verden på en måde, der fremmer sunde fællesskaber og sunde digitale deltagelsesbaner.

Andre børn og unges oplevelse af præstationspres kan være med til at skabe usikkerhed og sårbarhed uanset alder og baggrund. Der ses eksempelvis en stigning i psykisk mistrivsel blandt børn og unge, som kan opleve udsathed på mange forskellige måder.

Det er i lyset af disse vilkår for børn og unge, at UngiAarhus skaber, udvikler og orienterer den fritids- og ungdomspædagogiske praksis samt fritidsundervisningen og aktiviteterne i ungdomsskolen. Børn og unge skal opleve høj fritids- og ungdomspædagogisk kvalitet i de fritidspædagogiske tilbud og i ungdomsskolen, på en relevant og vedkommende måde og med blik for den enkeltes ressourcer, alder og generelle forudsætninger.

I arbejdet med at være aktuel og relevant for børnene og de unge understøtter UngiAarhus, at børn og unge får de bedste muligheder og forudsætninger for at forme og forandre samtiden og fremtiden i nære og bydækkende fællesskaber – sammen og hver for sig.

UngiAarhus arbejder på denne måde med at skabe en meningsgivende retning for børn og unges liv. I inspirerende og eksperimenterende fritids- og undervisningsmiljøer bliver børn og unge klogere på sig selv ved at bruge deres mulighed for medbestemmelse og selvbestemmelse og ved samtidig at få et bredere perspektiv på deres muligheder i forhold til uddannelse, interesser og fællesskaber. Dette sker i specifikke og alsidige aktiviteter, eksempelvis igennem fysisk bevægelse og aktivitet, hvor de oplever noget at se frem til eller nogen at se op til. Ligesom det sker i glæden ved at have ansvar for og betyde noget for andre. Herigennem motiveres børn og unge til aktivt at gøre noget med deres liv i et balanceret fokus mellem 'væren' og 'læren'.

Denne ambition ligger i visionen for UngiAarhus, som samtidig består af en række mere konkrete fokusområder, der folder visionen ud og retter den mere konkret mod aktiviteterne i ungdomsskolen samt den fritids- og ungdomspædagogiske praksis i UngiAarhus.

Fokusområderne er delt op i de tre overskrifter:

- » **Samarbejde og 'værdi i sig selv'**
- » **Fællesskaber og den enkelte**
- » **Mestring og retning**

Samarbejde og 'værdi i sig selv'

UngiAarhus gør sjældent noget alene. UngiAarhus etablerer og indgår i samarbejder med andre aktører, der bidrager til børn og unges (ud)dannelse, trivsel og deltagelse i fællesskaber generelt.

- » UngiAarhus understøtter overgange, bygger bro, samskaber og samarbejder med blandt andet skolefritidsordningerne (SFO), skoler, ungdomsuddannelser og aktører i civilsamfundet som eks. boligselskaber og erhvervsliv.

- » UngiAarhus har et tæt samarbejde med magistratsafdelingen for Sociale forhold og Beskæftigelse om børn og unges overgang til uddannelse og beskæftigelse samt i forhold til børn og unge med fysisk og psykisk nedsat funktionsevne.
- » UngiAarhus' samarbejde med det frivillige fritids- og foreningsliv er vigtigt for at understøtte børn og unges deltagelse i sunde demokratiske fællesskaber, hvor interesse, lyst, fysisk bevægelse og engagement kan være omdrejningspunkterne. Dette hænger tæt sammen med UngiAarhus' samspil med forældrene, der på samme vis er en forudsætning for, at vi lykkes i forhold til børnene og de unge.

På denne måde bliver det samlede samarbejde med alle relevante aktører omkring børnene og de unge en afgørende del af UngiAarhus' arbejde med at skabe de bedste rammer for det gode børne- og ungeliv.

Fællesskaber og den enkelte

I UngiAarhus oplever børn og unge at have værdifulde relationer og at høre til. Her er fællesskaber med tillid og tolerance for forskellighed.

- » Fællesskaberne i UngiAarhus er vedkommende for den enkelte, og den enkelte har betydning for fællesskabet. Her oplever børnene og de unge omsorg, og de viser interesse for hinanden.
- » UngiAarhus er stedet, hvor børn og unge kan deltage på deres egne præmisser. Både den fysiske indretning og den fritids- og ungdomspædagogiske tilgang samt aktiviteterne i ungdomsskolen tager højde for børn og unges individuelle og generelle forudsætninger.
- » UngiAarhus værdsætter den enkeltes personlige potentiale. Her oplever den enkelte sig set, anerkendt, forstået og respekteret for sin personlige og særlige stil og talenter samt måde at udtrykke sig på.
- » Det enkelte barn og den enkelte unge bliver mødt som den, man er. Det udvikler selvtillid og positivt selvværd samt styrker børn og unges motivation, robusthed og vedholdenhed.
- » I UngiAarhus' fællesskaber oplever børn og unge deres særlige ressourcer bragt i spil, og at deres deltagelse og udfoldelse sker på egne præmisser.
- » I UngiAarhus gør børn og unge sig erfaringer med medborgerskab, handlekraft, samskabelse og hverdagsdemokrati. Alle børn og unge har lige muligheder for, sammen med andre, at udvikle ressourcer og kompetencer til at udvikle sig til handlekraftige aktører i eget liv og indgå i demokratiske fællesskaber.

- » Børn og unge oplever i UngiAarhus at spille en vigtig rolle i udviklingen af både UngiAarhus, lokalmiljøet, Aarhus som by og samfundet som helhed. Her er demokratiet en del af børn og unges hverdag, og det opleves nærværende og effektivt.

På denne måde har alle børn og unge en plads i UngiAarhus' mangfoldige fællesskaber – uanset baggrund, livssituation eller fysisk og psykisk funktionsniveau.

Mestring og retning

I UngiAarhus bliver børn og unge bedre til at mestre deres daglige opgaver, udfordringer og muligheder. De oplever, at deres evner, talenter og færdigheder udnyttes og udvikles. Det kan være via nye opgaver og aktiviteter, men også gennem andre måder at tilgå nuværende opgaver på.

- » UngiAarhus understøtter børn og unges kompetencer til at løse opgaver relateret til deres skole- og uddannelsesliv samt deres kompetence til at mestre sig selv og sit eget liv.
- » I UngiAarhus deltager børnene og de unge i værdifulde fællesskaber, hvor den enkeltes styrker og ressourcer har plads i fælles projekter, aktiviteter og hold. Her møder de en åben, undersøgende, eksperimenterende og afprøvende tilgang til elementer i deres hele liv samt i deres omverden.
- » I UngiAarhus er børn og unge aktive medskabere af aktiviteter og indhold. De mødes med passende udfordringer, der hverken er for meget eller for lidt, men tilpas udfordrende til, at de udvikles herved.
- » UngiAarhus spiller herved en vigtig rolle i forhold til at sikre, at børn og unges mange overgange og skift på vej mod voksenlivet er vellykkede, og at børn og unge oplever sammenhæng i de enkelte overgange i deres liv.

På denne måde understøtter UngiAarhus børn og unges personlige, faglige og sociale udvikling og bidrager til, at de bliver parate til ungdomsuddannelse og til at mestre deres eget liv.

Baggrund for den fritidspædagogiske vision

I foråret 2020 har fem arbejdsgrupper givet deres faglige anbefalinger til, hvilken retning og hvilket fokus UngiAarhus skal arbejde med fremadrettet. Arbejdsgrupperne forholdt sig følgende visionstemaer:

- » UngiAarhus er for alle børn og unge
- » Medborgerskab, handlekraft og samskabelse
- » Sårbare og udsatte børn og unge
- » Børn og unge med funktionsnedsættelse
- » Overgange

Arbejdsgruppernes anbefalinger står på den nyeste forskning fra fagområdet, viden om de unges livsverden og viden fra praksis. Anbefalingerne er efterfølgende blevet kvalificeret af bestyrelser, børn og unge, medarbejdere og faglige foreninger.

4. Grundlaget for fritids- og ungdomsskoleområdet i Aarhus

I henhold til lov om ungdomsskoler skal byrådet tiltræde en plan for fritids- og ungdomsskoleområdet, som indeholder bestemmelser om kommunens ungdomsskoleordning. I Aarhus Kommune udmøntes bestemmelsen i Plan for UngiAarhus (UiAa-plan). Planen fastsætter mål og rammer for UngiAarhus' arbejde som en integreret del af Aarhus Kommunes samlede fritidsmæssige, forebyggende og støttende indsats for børn og unge. I nærværende afsnit udfoldes det strategiske, faglige og værdimæssige grundlag for UiAa-planen.

Børne- og ungepolitikken er den fælles værdimæssige ramme og grundlaget for at skabe sammenhæng på tværs for alle børn og unge i Aarhus mellem 0 og 18 år, og dermed også grundlaget for UiAa-planen.

Børne- og ungepolitikens børne- og ungesyn

Alle børn og unge skal have et godt børneliv. De har forskellige behov, evner, interesser og drømme. Fælles for dem er, at de har brug for voksne omkring sig, der hjælper med at skabe rammerne for det gode børne- og ungeliv.

Vi er på vej til at lykkes når:

- » Alle børn og unge føler, de kan være sig selv
- » Børn og unge bevarer deres nysgerrighed
- » Børn og unge trives fysisk og mentalt
- » Alle børn og unge har mindst en voksen at gå til
- » Børn og unge lytter til hinanden
- » Alle børn og unge føler sig som en del af et fællesskab

Børne- og ungepolitikken 2023

Børne- og ungepolitikken sætter rammen for arbejdet med børn og unge i Aarhus Kommune på tværs af magistratsafdelingerne. På baggrund af børne- og ungepolitikken understikker UiAa-planen den overordnede strategiske ramme for UngiAarhus.

Som fælles tilgang til arbejdet med og samarbejdet om børn i 0-18-årsalderen har Aarhus Byråd vedtaget forebyggelsesstrategien¹.

Tidlig indsats er det mest virkningsfulde perspektiv på det forebyggende arbejde med at mindske risikofaktorerens påvirkning – en tidlig indsats både i forhold til alder og til problemets opståen. Derfor har UngiAarhus fokus på børns og unges udvikling i et 0-18-årsperspektiv.

Medborgerskabstænkningen, inddragelse og samarbejde er vigtige pejlemærker for UngiAarhus. En tæt involvering af de unge og deres forældre er fundamentet for det pædagogiske arbejde.

Modellen for kvalificeret selvbestemmelse² er det fælles pædagogiske grundlag hos ledere og medarbejdere i UngiAarhus i udmøntningen af børne- og ungepolitikken. Modellen indfanger grundkompetencerne i menneskers liv og således også børns og unges udvikling og danner et helhedsorienteret grundlag for UngiAarhus.

Forebyggelsesstrategiens fire principper:

- » Forebyggelse skal øge beskyttende faktorer og begrænse risikofaktorer.
- » Forebyggelse skal være sammenhængende og helhedsorienteret på tværs af alder og problemstillinger.
- » Forebyggelse skal være for alle. Styrke de, der kan selv, understøtte de sårbare og hjælpe de, der har behov.
- » Forebyggelse rettes mod den enkelte, fællesskaber og de institutionelle rammer.

¹ Vedtaget af Aarhus Byråd i juni 2012: "Forebyggelse af mistrivsel og risikoadfærd blandt børn og unge".

² Begrebet kvalificeret selvbestemmelse som et helhedsbegreb om menneskers tilværelseskompetence er udviklet af professor Jan Tønnesvang (Aarhus Universitet).

Lovgrundlaget for UngiAarhus

UngiAarhus er reguleret i henhold til henholdsvis ungdomsskoleloven og dagtilbudsloven på følgende måde.

Fritidstilbud fra 4. klasse til og med 17 år i Aarhus Kommune etableres i henhold til ungdomsskoleloven. Ungdomsskolelovgivningen er derfor det bærende grundlag for al fritids- og ungdomsskolevirksomhed i Aarhus Kommune for børn og unge fra 4. klasse til og med 17 år (20 år for unge med fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse).

Formålparagraffen for Ungdomsskolevirksomhed tilskriver, at UngiAarhus overordnet skal give unge mulighed for at fæstne og uddybe deres kundskaber, give dem forståelse for og dygtiggøre dem til samfundslivet og bidrage til at give deres tilværelse forøget indhold samt udvikle deres interesser for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

Aarhus Kommune skal jf. lov om ungdomsskoler sikre kommunens unge et alsidigt tilbud om ungdomsskolevirksomhed. Tilbuddet skal stå åbent for unge mellem 14 og 18 år i kommunen.

Aarhus Kommune skal efter dagtilbudsloven sørge for, at der er de nødvendige klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud til større børn og unge. Kommunen skal også sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i særlige klubtilbud til større børn og unge, der på grund af betydelig og varig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte.

Målgrupper, tilbud og samarbejde i UngiAarhus

Målgrupper og tilbud

De almene tilbud inden for UngiAarhus er for børn og unge fra 4. klasse til og med 17 år. Børn og unge med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse kan benytte UngiAarhus' tilbud til og med 20 år. Aktiviteterne er målrettet til de forskellige aldersgrupper, så det er attraktivt for både den yngste og den ældste del af målgruppen at benytte tilbuddet. Neden for beskrives de enkelte tilbud i UngiAarhus.

Fritidsklubber

Fritidsklubberne i UngiAarhus er et alment tilbud, der henvender sig til alle børn i 4.-6. klasse. Børnene skal være medlemmer af fritidsklubben for at kunne benytte tilbuddet. Byrådet har besluttet, at der skal ligge en fritidsklub i hvert skoledistrikt.

Fritidsklubberne tager i det daglige arbejde afsæt i børnenes konkrete ønsker og behov, dels i UiAa-planens faglige og dannelsesmæssige principper og dels i de lovgivningsmæssige rammer og forpligtigelser.

Fritidsklubberne har som formål at skabe gode fritids- og ungdomspædagogiske rammer for børnenes fællesskaber og personlige udvikling. Dette arbejder UngiAarhus med, gennem forskellige interessebårne og sociale aktiviteter. Fritidsklubben er der, hvor børn kan opleve at deres mulighed og erfaringshorisont udvides, her skabes øvebaner, hvor børnene udvikler mere selvstændighed og modnes i et fritidspædagogisk rum, der understøtter overgangen til det begyndende ungdomsliv.

Der samarbejdes tæt mellem fritidsklubben og den lokale skole – dette sikres blandt andet gennem det fælles samarbejdsgrundlag. Derudover samarbejdes der med det lokale forenings- og fritidsliv samt civilsamfundet – dette er med til at styrke børnenes tryghed og nysgerrighed i forhold til at være en del af lokalområdet.

Ungdomsklubber

Ungdomsklubberne i UngiAarhus er et alment tilbud, der henvender sig til alle unge fra 7. klasse og til og med 17 år (20 år for unge med fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse). De unge skal være medlemmer af ungdomsklubben for at kunne benytte tilbuddet.

Ungdomsklubberne tager i det daglige arbejde afsæt i de unges konkrete ønsker og behov, dels i UiAa-planens faglige og dannelsesmæssige principper og dels i de lovgivningsmæssige rammer og forpligtigelser.

Ungdomsklubben tilbyder forskellige aktiviteter og fællesskaber, hvor de unge kan mødes med jævnaldrende og dyrke ungefællesskaber på en meningsfuld og konstruktiv måde. Her øver de unge sig i selvstændighed, samtidig med at de har mulighed for at dyrke interessefællesskaber.

Ud over samarbejdet med den lokale skole er der tætte samarbejder mellem ungdomsklubben og det lokale forenings- og fritidsliv samt civilsamfundet – dette er med til at udvide de unges horisont og oplevelse af aktivt medborgerskab. I ungdomsklubben udvides samarbejdet i det bydækkende perspektiv gennem fælles arrangementer og i arbejdet med at bygge bro til blandt andet ungdomsskolen.

Ungemiljøer

I regi af legepladserne eller ungdomsklubber er der også etableret en række ungemiljøer i UngiAarhus. Ungemiljøerne henvender sig til målgruppen fra 7. klasse til og med 17 år. Her er de unges deltagelse ikke medlemsafhængig. Ungemiljøerne er et mere fleksibelt og dynamisk miljø, hvor der er fokus på at skabe gode og stærke fællesskaber for lokalområdets unge. Samtidig arbejdes der på at skabe synergi med ungdomsskolen, hvor ungemiljøet griber det, der opstår hos de unge, og arbejder bevidst på at spire og facilitere interesser og fællesskaber.

Pædagogisk ledede legepladser

Den primære målgruppe på de pædagogisk ledede legepladser er børn og unge fra 4. klasse til og med 17 år. Legepladserne er dog samtidig et åbnet, gratis tilbud, som alle kan bruge uanset alder.

En pædagogisk ledet legeplads er et bemandet pædagogisk tilbud. De pædagogiske medarbejdere, der er tilknyttet legepladserne, arbejder med et fritidspædagogisk afsæt og anerkender, medtænker og inddrager børn, unge og andre brugere i ideudvikling, planlægning og formgivning af den pædagogisk ledede legeplads og aktiviteterne.

Legepladserne samarbejder med fx dagtilbud og skoler, hvor de udgør alternative dannelses- og læringsmiljøer, samt med kulturinstitutioner og foreninger i lokalområdet.

De pædagogisk ledede legepladser tilbyder miljøer, der har tradition for at have "højt til loftet". De har en samværskultur og en fysisk indretning, der tiltrækker en alsidig skare af børn og unge og voksne, men også ofte tiltrækker børn og unge, som kan have svært ved at trives i de mere etablerede miljøer på eks. skoler og i klubber. Med respekt for legepladsernes pædagogiske tradition og kultur indgår de som et naturligt element i udviklingen af UngiAarhus, og indfrielsen af den politisk formulerede vision og opgave.

Ungdomsskolen

Ungdomsskolen udvikler, udbyder og gennemfører fleksible læringsforløb, fritidsundervisning og andre aktiviteter, der dels tager afsæt i de unges konkrete ønsker og behov, dels i UiAa-planens faglige og dannelsesmæssige principper og dels i de lovgivningsmæssige rammer og forpligtigelser. Flexibiliteten viser sig både i forhold til ungdomsskoleundervisningens indhold og i forhold til de rammer, som læringen foregår inden for. Den operative flexibilitet er ungdomsskolens kendetegn.

Ungdomsskolens tilbud rummer faglig undervisning i fritiden, samarbejde med folkeskolen om valgfag samt individuelle og gruppebaserede tiltag for unge, som har brug for et alternativt lærings- og dannelsesmiljø. Desuden er der samarbejde med ungdomsuddannelserne for at facilitere brobygning og sammenhæng fra folkeskole til ungdomsuddannelse. Således bliver ungdomsskolen en vigtig dynamisk og operationel arena i forhold til at gøre de unge uddannelsesparate.

Gadeplan Børn og Unge

Gadeplan Børn og Unge har fokus på den brede og tidligt forebyggende indsats i hele Aarhus Kommune og er en operationel del af det kriminalpræventive arbejde. Målgruppen er børn og unge i alderen 10-17 år med særligt fokus på de 10-14-årige. Sammen med lokale aktører – både civilsamfund og kommunale – støtter gadeplan unge i, at de i deres fritid og gennem sunde fællesskaber, får bedre forudsætninger for læring, udvikling og trivsel. Opgave er at skabe eller understøtte fællesskaber for dem, der kan selv, og dem, der har brug for hjælp ved at forstærke de beskyttende faktorer i de unges liv.

Den opsøgende gadeplansopgave er mangeartet og løses forskelligt afhængigt af, hvilket lokalområde der er tale om. Kommunikation og indsatsniveauet er højt i de områder, hvor gadeplan har deres daglige gang. I de øvrige områder er indsatserne opgavebestemt, hvor samarbejdspartnerne i lokalområdet kontakter gadeplan, når de har brug for sparring eller en understøttende indsats.

Det opsøgende arbejde har forskellige fremgangsmåder afhængig af opgaven: direkte gadearbejde som f.eks. runderinger og åbne ad-hoc aktiviteter, aktivitetsforløb, brobygningsforløb, relations arbejde, afdækningsforløb, bydækkende arbejde, rådgivning og samskabelse m.m. Indsatserne baserer sig på de unges frivillige deltagelse.

Ung-til-Ung Mentorordning

Ung-til-Ung Mentorordningen er en forebyggende indsats, der baserer sig på de unges frivillige deltagelse. Målgruppen er elever i 6.-10. klasse, med behov for støtte og vejledning for at kunne gennemføre folkeskolen eller 10. klasse og blive optaget på og gennemføre en ungdomsuddannelse. Det er elever, der ikke allerede modtager ydelser i henhold til serviceloven og som ikke er behandlingskrævende. Mentorforløbet kan have forskellig varighed og afsluttes senest, når den unge er et år inde i sin ungdomsuddannelse.

Det er frivilligt for den unge at deltage i mentorordningen. Den unge, der deltager i mentorordningen, får mulighed for at samarbejde med en mentor om at få styrket sine sociale, personlige og faglige kompetencer. Målet er at gøre de unge i stand til at få det optimale ud af deres skolegang, fritidsliv og senere ungdomsuddannelse. Udvælgelse af elever, der tilbydes deltagelse i mentorordningen, sker i et samarbejde mellem skole og UngiAarhus.

De ansatte i mentorordningen er oftest unge studerende eller nyligt færdiguddannede. Mentorerne klædes fagligt på inden de påbegynder deres mentorarbejde. Arbejdet tager udgangspunkt i de unges ønsker og behov og dels i UiAa-planens faglige- og dannelsesmæssige principper.

De alternative læringsarenaer

I kraft af fritids- og ungdomsskoleområdet fleksible lovgrundlag er der mulighed for at oprette indsatser målrettet både enkelte børn og unge, men i særdeleshed grupper af børn og unge, når der viser sig et behov for dette. Dette gør UngiAarhus til en komplementær samarbejdspartner til folkeskolen og ungdomsuddannelserne. Det bærende princip i arbejdet er at hjælpe ind i eller tilbage til positive fællesskaber.

I samarbejdet med de lokale skoler og andre magistratsafdelinger er der i ungdomsskolen i Aarhus Kommune etableret forskellige typer af alternative læringsarenaer, målrettet børn og unge, der er udfordret i skolen af forskellige årsager, eller som lider af skolevægring. Det kan være aftaler mellem skole og UngiAarhus, hvor børn og unge i bestemte tidsrum i løbet af skoleugen modtager alternativ undervisning i regi af ungdomsskolen eller konkrete undervisningstilbud, hvor unge (i 7.-9. klasse) har deres daglige skolegang, med det formål at blive afklaret om egne styrker og ressourcer og det videre skole- og uddannelsesliv.

Bydækkende aktiviteter

UngiAarhus' arbejde med bydækkende aktiviteter og events komplementerer forholdet mellem det lokale, det områdedækkende og det bydækkende. Den bydækkende tilgang til arbejdet i UngiAarhus giver mulighed for at understøtte fællesskaber mellem børn og unge på tværs af byen. Det muliggør også, at børn og unge får mulighed for at dyrke (særlige)interesser. På denne måde åbnes verden for både børn, unge og personale, og der bliver samtidig skabt begivenheder af en karakter og et format, som kun kan lade sig gøre via samarbejde på tværs af UngiAarhus.

Samarbejde internt og på tværs

UngiAarhus' bidrag til realisering af børne- og ungepolitikken og den fritidspædagogiske vision er afhængigt af et tæt og velfungerende samarbejde både internt i UngiAarhus og med eksterne samarbejdspartnere.

Samarbejde i UngiAarhus

Det interne samarbejde i UngiAarhus på tværs af klub- og legepladsområdet, gadeplan, Ung-til-Ung Mentorordning og ungdomsskolen er afgørende for at skabe størst mulig værdi for børnene og de unge.

De enkelte tilbud i UngiAarhus varetager opgaver, som er funderet i deres egen virksomhed. Samtidig er UngiAarhus hele tiden opmærksom på, hvordan der kan skabes meningsfulde og værdiskabende samarbejder mellem fx klub og ungdomsskole. Et konkret eksempel kunne være E-sportsmiljøet i klubben, hvor faciliteter, lokaler, materiale m.v. befinder sig, og ungdomsskolen står for afviklingen af undervisningen. Eller ungemiljøet, hvor man benytter bygninger på den pædagogisk ledede legeplads til at skabe et mere åbent tilbud til de unge i området, der kan køre sideløbende med klubaktiviteterne og dermed kan rumme endnu flere børn og unge, der har lyst og behov.

Samarbejde med skoler og eksterne samarbejdspartnere

UngiAarhus' samarbejde på tværs vedrører både samarbejdspartnere i Aarhus Kommune og eksterne samarbejdspartnere fra civilsamfundet, fritidslivet, erhvervslivet, uddannelsesinstitutionerne m.fl. Samarbejdet skal hele tiden tage afsæt i et helhedsorienteret perspektiv med opmærksomhed på børnenes og de unges trivsel, udvikling, dannelse og læring.

UngiAarhus har både værdi i sig selv og fungerer komplementært i forhold til andre relevante arenaer i barnets og den unges liv. Det betyder, at UngiAarhus skal udvikle og bidrage med et selvstændigt og relevant fritidspædagogisk og ungdomsskole-undervisningsrelateret indhold og perspektiv i børnene og de unges liv.

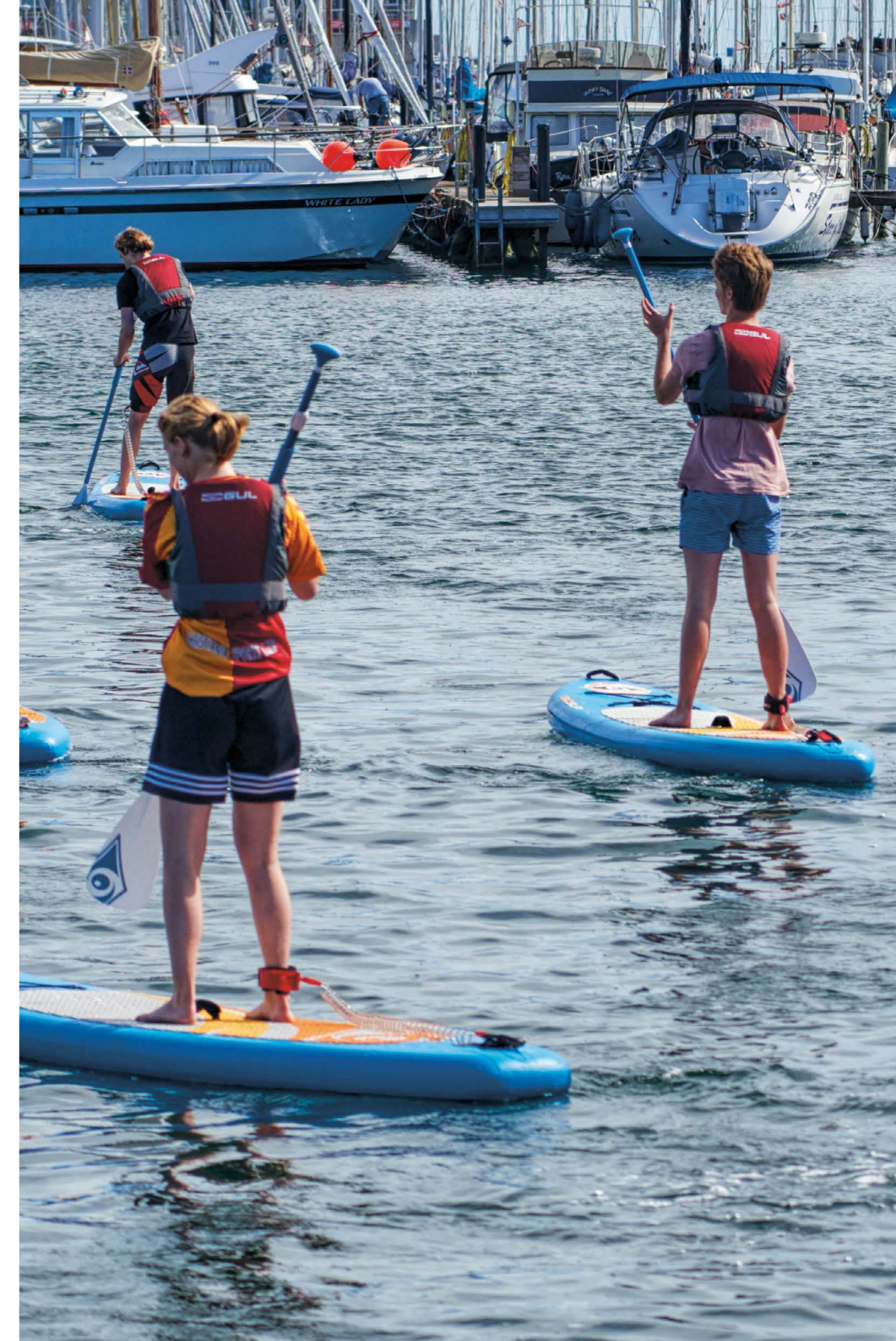
Det tætte daglige samarbejde i lokalområdet er afgørende, da det er her, at UngiAarhus i samarbejde med relevante aktører udvikler indsatserne til gavn for børnene og de unge. Ledere og medarbejdere i UngiAarhus indgår i forskellige typer formaliserede lokale og tværgående samarbejdsfora. De formelle strukturer sikrer en fælles og helhedsorienteret indsats over for børnene og de unge. Samtidig bidrager de til koblingen mellem tværgående strategiske og operationelle niveauer.

Samlet set understøtter dette den bedst mulige individuelle og fælles opgaveløsning i samarbejde med f.eks. det lokale foreningsliv, folkeskolen, uddannelsesinstitutionerne og erhvervslivet.

Samarbejdsgrundlag mellem UngiAarhus og skoler

Lokalt samarbejder skole, klub og ungdomsskole om at sikre sammenhæng og gode overgange i de 10-17-åriges liv. At lykkes med den opgave bygger på et tæt, gensidigt forpligtende og ligeværdigt samarbejde. Afsættet for samarbejdet er det fælles samarbejdsgrundlag mellem skoler og UngiAarhus. Den konkrete udmøntning af samarbejdsgrundlaget er tilpasset de lokale forhold.

Det er et fælles ansvar at sikre et godt samarbejde. Samarbejdsgrundlaget præciserer, at ledelsen af skole, klub og ungdomsskole løbende mødes. Mindst en gang om året skal repræsentanter fra skole, klub og ungdomsskole mødes for at gøre status på og evaluere det lokale samarbejde. Det årlige statusmøde afholdes i foråret og tager afsæt i relevant data omkring børnene og de unge.

Rammer for organisering og ledelse i UngiAarhus

UngiAarhus er i henhold til byrådets beslutning juni 2023 organiseret i en bydækkende ungdomsskole og to områder for fritids- og ungdomsklub og pædagogisk ledede legepladser.

Der er tre ledere af UngiAarhus, hvor to har ledelse af fritids- og ungdomsklubber samt pædagogisk ledede legepladser i henholdsvis UngiAarhus Øst og UngiAarhus Vest, mens den tredje leder har ledelsen af ungdomsskolen, tværgående og bydækkende indsatser. Lederne af UngiAarhus refererer til Børn og Ungechef for Skole og UngiAarhus.

Ledelse af ungdomsskolen, bydækkende og tværgående indsatser og Gadeplan

Lederen af UngiAarhus Bydækkende og Tværgående har det overordnede ansvar for den daglige drift af ungdomsskolen, tværgående- og bydækkende indsatser samt Gadeplan. Lederen af UngiAarhus har ansvar for at sikre helhed og sammenhæng i kommunens ungdomsskoletilbud, dette med afsæt i og med blik for lokale behov. Derudover skal lederen indgå i og understøtte en koordineret social indsats for børn og unge på tværs i UngiAarhus og med relevante samarbejdspartner.

Viceleder af UngiAarhus Bydækkende og Tværgående er stedfortræder for leder af UngiAarhus, ved dennes fravær. Vicelederen yder ledelsesstøtte til leder af UngiAarhus og lederkollegaer. Vicelederen arbejder strategisk operativ i hele driftsorganisationen med det formål at udvikle og understøtte sammenhængene mellem UngiAarhus Bydækkende og Tværgåendes indsatser samt koordinering af indsatser på tværs af et samlet UngiAarhus.

Der er 5 *afdelingsledere af den almene ungdomsskole*, som er leder af medarbejdere ved ungdomsskolen og har ansvaret for ungdomsskoleaktiviteter. Afdelingslederne leder den daglige, operative og praksisnære koordinering og tilrettelæggelse af ungdomsskolens virksomhed i tæt samarbejde med grundskole, klub, UU og øvrige relevante samarbejdspartnerne.

Leder af Gadeplan Børn og Unge er leder af medarbejdere og har ansvaret for den daglige, operative og praksisnære koordinering og tilrettelæggelse af Gadeplans virksomhed i tæt samarbejde med relevante samarbejdspartnerne

Ledelse af klubber og pædagogisk ledede legepladser

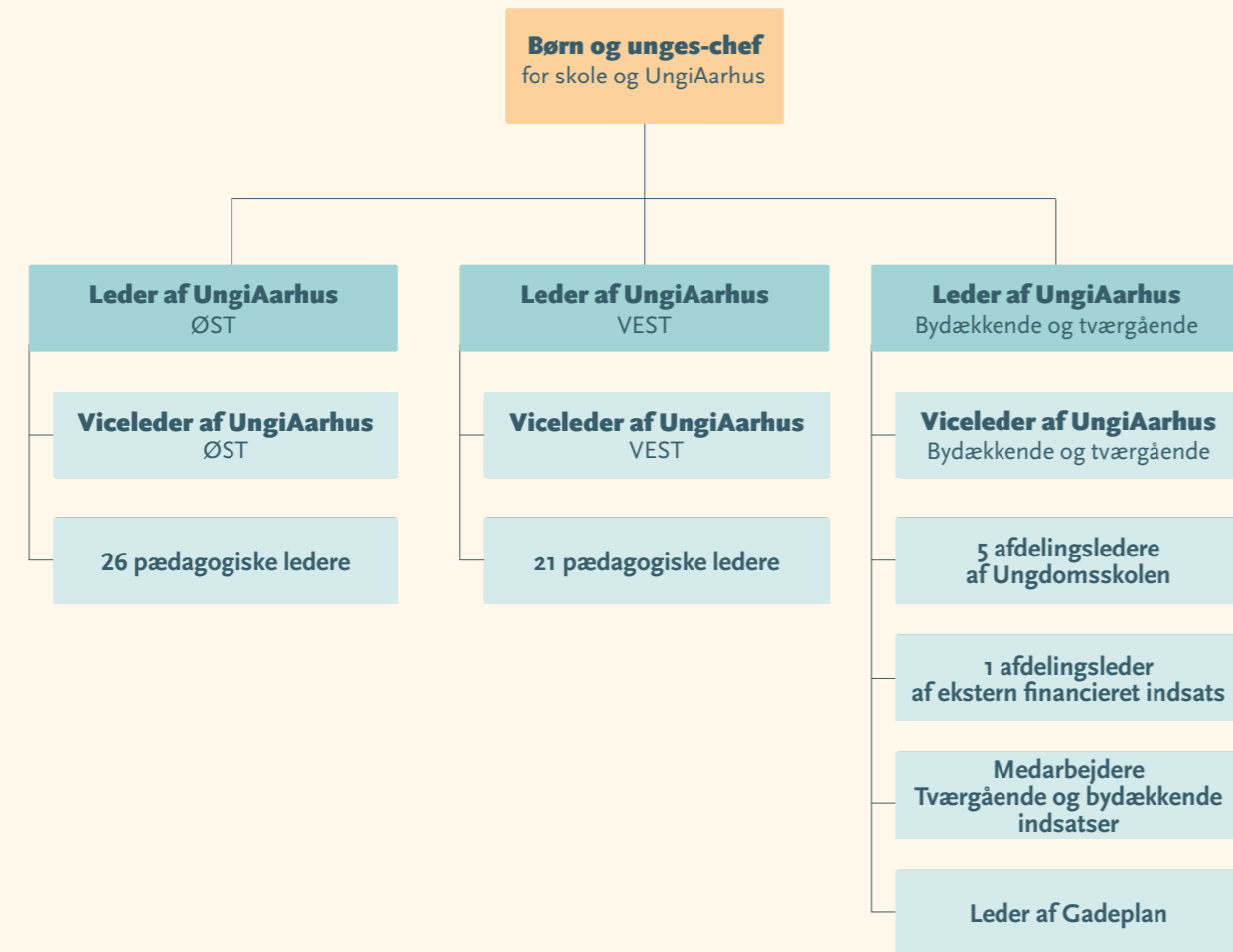
Lederne af UngiAarhus for klubber og legepladser har det overordnede driftsansvar for klubber og legepladser i henholdsvis område Vest og Øst og har ledelse af viceleder og de pædagogiske ledere i området. Lederne af UngiAarhus Vest og Øst har ansvaret for at sikre helhed og sammenhæng i kommunens fritidstilbud i det geografiske område. De skal sikre, at de udbudte aktiviteter løbende tilrettelægges og udvikles ud fra lokale behov i området med særligt fokus på at understøtte en koordineret social indsats for børn og unge fra 4. klasse-18. år.

Vicelederne af UngiAarhus Vest og Øst er stedfortræder for leder af UngiAarhus ved dennes fravær. Vicelederen yder ledelsesstøtte til både leder af UngiAarhus og ledelseskollegaer. Vicelederne har ansvar for at sikre koordinering og samarbejde på tværs og mellem øvrige tilbud og indsatser. I sit arbejde bidrager vicelederne til at omsætte strategiske og operationelle beslutninger samt udvikling af den faglige praksis.

Der er 47 *pædagogiske ledere* på tværs af de to områder. Den pædagogiske leder har som hovedregel ansvaret for fritidsklub, ungdomsklub og evt. pædagogisk ledet legeplads, som ligger inden for højest et skoledistrikt. De pædagogiske ledere er leder af medarbejdere og har som udgangspunkt både ledelsestid og tid med børnene og de unge. Ledelsesopgaven er lokalt tilpasset og kan variere alt efter ex. størrelse og kompleksitet.

Organisationsdiagram

Bestyrelser

I Aarhus Kommune er der tre UngiAarhus-bestyrelser for henholdsvis:

- » **Klubber og pædagogisk ledede legepladser i Øst**
- » **Klubber og pædagogisk ledede legepladser i Vest**
- » **Ungdomsskolen og andre bydækkende og tværgående indsatser**

De tre ledere af UngiAarhus har ansvaret for den bydækkende koordinering mellem bestyrelserne.

Bestyrelsernes kompetencer er beskrevet i den gældende styrelsesvedtægt for UngiAarhus.

Den lokale ramme for kvalitetsopfølgning og tilsyn

I Børn og Unge følges der løbende og systematisk op på de enkelte dagtilbud, skoler og UngiAarhus' resultater i Børn og Unges ledelseslinje. Det sker inden for rammerne af den besluttede fælles ramme for kvalitetsopfølgning og tilsyn i Børn og Unge.

Fra 2021 er der iværksat en ny ramme for det løbende og systematiske lokale arbejde med kvalitetsopfølgning og tilsyn i Børn og Unges tilbud 0-18 år i henhold til byrådets beslutning. Formålet er dels at skærpe afsættet for de politiske drøftelser om kvaliteten i dagtilbud, skoler og UngiAarhus, og dels at understøtte den løbende lokale opfølgning på og udvikling af lokal praksis.

Den fælles ramme for kvalitetsopfølgning og tilsyn i Børn og Unge betyder, at der gennemføres to årlige læringssamtaler under hver af de tre Ledere af UngiAarhus. Lærings-samtalerne understøttes både af en kvantitativ- og kvalitativ data.

Det løbende tilsyn i ledelseslinjen understøttes i den fælles ramme for kvalitetsopfølgning og tilsyn af ledersparring mellem Børn og Ungechef og hver af de tre ledere af UngiAarhus.

5. Fagligt grundlag for UngiAarhus

Forebyggende og tidlig indsats

Et grundlæggende vilkår for at kunne trives, udvikles, dannes og lære er, at man har adgang til og kan deltage i meningsfulde fællesskaber. Det er samtidig en central del af tænkningen i den forebyggelsesstrategiske tilgang. UngiAarhus arbejder grundlæggende ud fra dette og understøtter børn og unges muligheder for at lære og vokse som mennesker ved at få adgang til sociale fællesskaber og uformelle sammenhænge og derved opnå anerkendelse og mulighed for at blive set som nogen, der hører til, og som ”kan noget”.

Børn og unge viser deres motivation og engagement i kraft af deres aktive deltagelse, og derved bliver manglende deltagelse i fællesskaber en indikator på mulig udsathed og sårbarhed. Omvendt vil det at lære at deltage aktivt i fællesskaber udvide handleevne og overskride marginale positioner i samfundet. UngiAarhus skal derfor have et særligt pædagogisk fokus på at understøtte deltagelse hos børn og unge, som ikke er i trivsel.

Derfor må UngiAarhus udgøre en mangfoldig vifte af fritidstilbud, der giver differentierede former for deltagelsesbaner for børn og unge, særligt børn og unge i udsatte og sårbare positioner, som har brug for en hjælpende hånd.

Forebyggelsesstrategien

National og international forskning peger på, at tidlige indsatser er en gevinst både for den enkelte og for samfundet. Tidlige indsatser kan i den forbindelse både forstås som ”tidlig i alder” og ”rettidig i forhold til problemets opståen”. Jo tidligere og mere relevant der handles på begyndende vanskeligheder hos børn, jo større er sandsynligheden for, at udfordringerne kan afhjælpes, inden vanskelighederne vokser sig store. I forhold til tidlig indsats spiller UngiAarhus en væsentlig rolle for målgruppen 4. klasse til og med 17 år. Ved at have et helhedsorienteret blik på børn og unges trivsel, udvikling,

dannelse og læring stiller UngiAarhus komplementære fritids- og læringsmiljøer til rådighed i samarbejde med skole, uddannelsesinstitutioner og andre aktører.

Forebyggende og tidlige indsatser iværksættes i UngiAarhus med afsæt i ”Strategi til forebyggelse af mistrivsel og risikoadfærd”, der udgør rammen om Aarhus Kommunes indsatser i forhold til fx inklusion, trivsel og sundhed. Forebyggelsesstrategien er grundlaget for, at vi i Aarhus Kommune skal ”arbejde med forebyggelse for alle børn, styrke de børn og unge, der kan selv, understøtte de sårbare – og hjælpe de børn og unge, der har særlige behov, hvormed alle børn på længere sigt kan blive selvhjulpne”.

Forebyggelsesstrategien understøtter børne- og ungepolitikens vision ved at sætte fokus på den adfærd og de bagvedliggende faktorer, der kan udfordre indfrielsen af visionen. UngiAarhus bestræber sig på at styrke de beskyttende faktorer omkring barnet eller den unge såsom uddannelse, familie, venskaber og medborgerskab. Samtidig skal risikofaktorerne som faglige vanskeligheder eller negative sociale forhold mindskes.

I arbejdet med henholdsvis at fremme de beskyttende faktorer og minimere risikofaktorerne retter UngiAarhus’ indsatser sig både mod det enkelte individ og mod fællesskaberne. På det individuelle niveau er målet at fremme børn og unges kompetencer til at mestreeget liv, og på fællesskabsniveau er opmærksomheden rettet mod at gøre deltagelse i det almene fritids- og ungdomsskoletilbud muligt og opnåeligt for alle børn og unge.

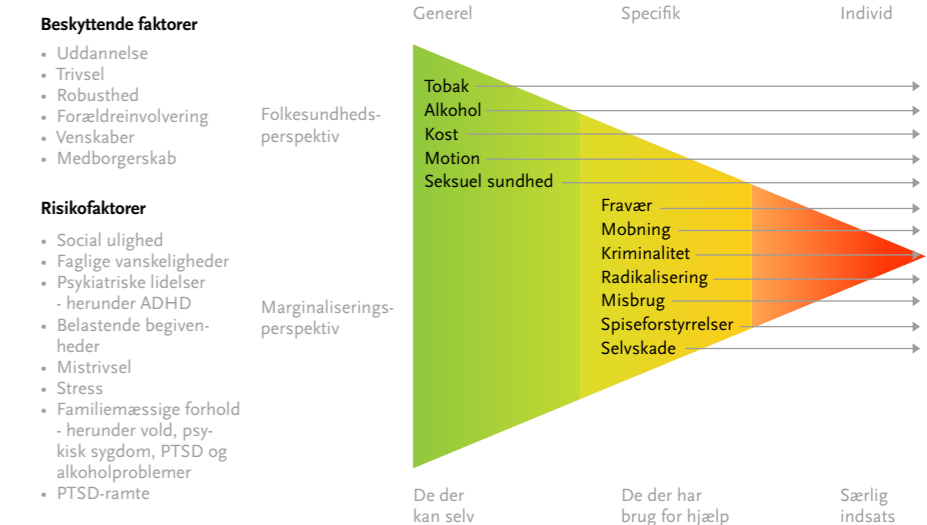
Forebyggelsesstrategien og ’Ny udsathed’

I nyere forskning omkring udsathed, beskrives hvad der kaldes ’ny udsathed’. Denne lægger sig til den ’klassiske udsathed’, der delvist udgør afsættet for forebyggelsesstrategien. Ny udsathed dækker over, at samfundsudviklingen bevirker nye former for sårbarhed, mistrivsel og udsathed, idet væsentlige dele af den verden, som børn og unge bliver sig selv i, byder på nye muligheder, krav og udfordringer.

Forskningen peger samtidigt på, at ny udsathed adskiller sig fra klassisk udsathed ved at fungere som en ”demokratisering af udsathed”. Dette betyder, at gruppen af børn og unge, der kæmper med udsathed, er meget mere sammensat end tidligere, de kommer både fra socialt udsatte familier i traditionel socioøkonomisk forstand og fra middelklasse og overklasse, hvor økonomi ikke nødvendigvis er en udfordring. Derudover er ny udsathed betegnelsen for den kraftige stigning i psykisk mistrivsel blandt børn og unge. Udsatheden bliver dermed meget mere dynamisk, idet man kan vandre ind og ud af udsathed på mange forskellige måder hele vejen igennem livet.

Ny udsathed opstår, når forskellige strukturelle og kulturelle forandringer utilsigtet spiller sammen og rammer barnet eller den unge på måder, der gør, at de samlede belastninger påvirker individets trivsel og formåen negativt. Den nye udsathed tillagt den mere klassiske udsathed kan dermed skabe en øget sårbarhed, som betyder, at børn og unge kan miste engagementet og drivkraften til at indgå i lærende fællesskaber.

Dette nye og udvidede perspektiv på udsathed og sårbarhed skal fremadrettet være et væsentligt opmærksomhedspunkt og videnskæssigt afsæt for arbejdet i UngiAarhus.

[INDIKATORER PÅ RISIKOADFÆRD]

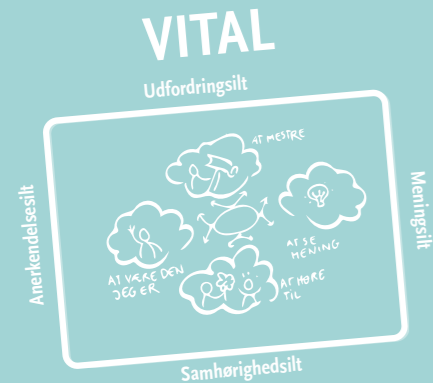
Kilde: WHO, DKR m.fl

Udsathed i et forebyggelsesstrategisk perspektiv:

Udsathed opstår, når antallet af risikofaktorer ophobes og optræder i barnet eller den unges liv over længere tid. Risikofaktorerne kan betegnes som en række vilkår og begivenheder, der kan have afgørende betydning for graden af udsathed blandt børn og unge. Jo flere risikofaktorer, desto større er graden af udsathed. På samme måde er varigheden med til at bestemme, i hvilken grad barnet eller den unge er udsat. Forekomsten af risikofaktorer hænger tæt sammen med fraværet af beskyttende faktorer. Risikoadfærd kan betegnes som den adfærd, barnet eller den unge har, som typisk afspejler de bagvedliggende risikofaktorer. På denne måde hænger risikofaktorer og

risikoadfærd sammen, idet problematisk eller bekymrende adfærd peger på de bagvedliggende risikofaktorer i barnet eller den unges liv, og den negative effekt de har på barnet og den unges trivsel og udvikling.

Arbejdet i UngiAarhus skal derfor funderes i indsatser og aktivitet, der har som mål at øge de generelle beskyttende faktorer, da dette vil have en større positiv effekt over tid end de indsatser og aktiviteter, som består i at modvirke konsekvenser af konkret risikoadfærd.

Kvas-Vital

Med til den forebyggende tilgang hører et helhedsperspektiv på barnets og den unges trivsel, læring og udvikling. På fritids- og ungdomsskoleområdet tages der afsæt i vitaliseringspsykologien.

Vitaliseringspsykologien (Vital)

Vores behov er det, der driver os. Kompetence er det, vi kan. Vi bruger vores kompetence til at tilfredsstille vores behov.

Begrebet om kvalificeret selvbestemmelse er vitaliseringspsykologiens bud på, hvilke grundlæggende kompetencer der skal til for at kunne leve i balance med sig selv og andre.

UngiAarhus bruger modellen for kvalificeret selvbestemmelse til at forstå, inden for hvilke områder børn og unge skal udvikle deres kompetencer til at forvalte deres behov. Modellen er i sig selv ikke en metode, den fungerer nærmere som et helhedsorienteret grundlag for arbejdet med børn og unges grundkompetencer og livsduelighed og for valg af metode. Grundlaget går således på tværs af forskellige fagligheder og forskellige metoder.

I UngiAarhus bruges kvalificeret selvbestemmelse som et grundlag for forståelse af forskellighed i arbejdet med og samarbejdet om børn og unge. Kvalificeret selvbestemmelse er et alment grundlag, der bruges til at forstå de udsatte børn og unge, som fritids- og ungdomsskoleområdet har et grundlæggende målrettet fokus på.

Med **vitaliseringspsykologien** fokuseres der på fire menneskelige grundbehov:

Behov for at høre til

"Lad mig høre til"

Behov for autonomi

"Se mig, som den jeg er"

Behov for mening

"Vis mig, hvem/hvad jeg kan blive"

Behov for at mestre

"Giv mig passende udfordring"

Grundbehovene driver os til at realisere vores tilværelse.

Kvalificeret selvbestemmelse fokuserer på fire menneskelige grundkompetencer:

Teknikalitet

Omhandler faglig og praktisk viden og kunnen

- en forudsætning for at blive selvforsørgende

Socialitet

Omhandler deltagelse og samvær med andre

- en forudsætning for medborgerskab

Refleksivitet

Omhandler omtanke, refleksion og perspektivtagning

- en forudsætning for vedholdenhed

Sensitivitet

Omhandler forvaltning af følelser, behov og værdier

- en forudsætning for robusthed

Kvalificeret selvbestemmelse (Kvas)

UngiAarhus har med kvalificeret selvbestemmelse fokus på hele barnets og den unges dannelse og uddannelse, og der etableres således børne- og ungemiljøer, som tager højde for børnene og de unges udvikling af både de faglige, sociale og personlige kompetencer. Dette gøres ved at etablere læringsrettede og værensrettede børne- og ungemiljøer.

Kvalificeret selvbestemmelse viser, at man som menneske både skal kvalificere sig til at fungere i og forhold sig til omgivelsernes krav og forventninger, men også at vi skal være selvbestemmende i den kultur og det samfund, vi lever i sammen med andre.

I de **læringsrettede** børne- og ungemiljøer er der primært fokus på de faglige kompetencer.

I de **værensrettede** børne- og ungemiljøer er der primært fokus på de sociale, refleksive og sensitive kompetencer, som sigter mod, at børnene og de unge udvikler kompetencer til tage del i sociale sammenhænge og til at være sig selv.

De lærings- og værensrettede børne- og ungemiljøer er hinandens forudsætninger og skal således ikke forstås som hinandens modsætninger. Oftest bevæger man sig i begge miljøer på samme tid, men har et specifikt fokus i forhold til det ene.

Med modellen for kvalificeret selvbestemmelse som grundlag iværksættes i et helhedsorienteret perspektiv de rette indsatser med fokus på at understøtte alle børn og unges personlige, sociale og faglige udvikling. Vejen til målet og de anvendte metoder kan være forskellige, alt efter hvilken målgruppe man har med at gøre, og hvordan de konkrete børn og unges liv udfolder sig.

Det overordnede mål er således det samme for alle børn og unge, nemlig, at de skal udvikle evnen til at træffe sunde og kvalificerede valg for sig selv og udvikle kompetencerne til at deltage i forpligtende og udviklende fællesskaber. Børne- og ungepolitikken giver den fritidspædagogiske vision og visionen, som fritids- og ungdomsskoleområdet sigter mod. Forebyggelsesstrategiens tilgang skærper fokus på målgruppens ressourcer og udfordringer. Kvalificeret selvbestemmelse giver et helhedsorienteret og fælles arbejdsgrundlag for medarbejdere og ledere inden for fritids- og ungdomsskoleområdet i Aarhus Kommune.

Aarhuskompasset som fælles forståelsesramme

Den fælles forståelsesramme Aarhuskompasset blev besluttet af byrådet i 2021. Med Aarhuskompasset sættes der fokus på at skabe værdi for borgerne. Værdi handler her om 'det levede liv' og tager udgangspunkt i borgernes perspektiv på, hvad der kendetegner værdi, og hvordan det kan måles. Med Aarhuskompasset arbejder UngiAarhus med værdi, effekt og kvalitet ud fra flere forskellige perspektiver og ud fra et bredere databegreb, hvor ikke kun tælle- og målbare kvantitative data, men også kvalitativ og erfaringsbaseret viden deles og får plads.

Den fritidspædagogiske vision og herunder visionen for UngiAarhus, bygger på denne værdibaserede tilgang. Den fritidspædagogiske praksis og fritidsundervisningen udvikles således, at den bedst muligt understøtter børnene, de unges og forældres perspektiver og ideer på, hvad der giver værdi indenfor det fritidspædagogiske felt.

Stærkere Læringsfællesskaber i UngiAarhus

Med Stærkere Læringsfællesskaber (SLF) har Børn og Unge fokus på at udvikle og opretholde en stærk samarbejdskultur, der understøtter faglig udvikling inden for de enkelte fagområder i Børn og Unge. Hermed fungerer SLF som den fælles ramme for tværgående samarbejde i UngiAarhus ved at understøtte vidensdeling og systematisk anvendelse af data i udviklingen af den daglige fritidspædagogiske og didaktiske praksis. Sigtet med SLF er, at UngiAarhus giver mest mulig værdi for børnene og de unges trivsel og udvikling.

STÆRKERE LÆRINGSFÆLLESSKABER

6. Sådan arbejder UngiAarhus med børne- og ungepolitikens seks temaer

Byrådet definerer i børne- og ungepolitikken seks temaer, der tilsammen udgør vores fælles børne- og ungesyn. Temaerne er:

 <p>JEG HAR VÆRDI SOM DEN, JEG ER</p> <p>Det at være barn og ung har værdi i sig selv. De voksne skal skabe plads og tid til leg, kreativitet og til at være den, man er.</p>	 <p>VI VIL LÆRE</p> <p>Børn og unge motiveres og udvikler sig, når de møder passende udfordringer, ser mening og oplever at mestre. De voksne skal have høje ambitioner for og realistiske forventninger til alle børn og unge for at fremme læring, dannelse og chancelighed.</p>	 <p>VI VIL VÆRE SAMMEN</p> <p>Børn og unge har brug for både at høre til og for at bidrage til meningsfulde, mangfoldige og forpligtende fællesskaber. De voksne skal sikre, at alle børn og unge har adgang til at være en værdifuld del af et fællesskab – alle børn og unge har brug for en god ven.</p>
 <p>VI VIL VÆRE I BALANCE</p> <p>Børn og unges trivsel og sundhed går hånd i hånd og udvikles gennem hele livet. De voksne skal støtte børn og unge i at skabe en sund og god balance i tilværelsen og i hverdagen.</p>	 <p>VI VIL HØRES</p> <p>Børn og unge skal opleve, at deres egen og andres stemme har værdi i hverdagen, så de kan bidrage til et mangfoldigt, demokratisk og bæredygtigt samfund. De voksne skal skabe trygge rammer, som udvikler medbestemmelse, medansvar og kompetence til at tage ansvar for både sig selv og fællesskaberne.</p>	 <p>JEG GØR MIT BEDSTE</p> <p>Børn og unge gør, hvad de kan. De er ikke problemet, men de viser problemet. De voksne skal tage ansvar for trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn og unge og finde løsninger i fællesskabet.</p>

Temaerne tager afsæt i børnenes og de unges perspektiver på, hvad der skaber gode børne- og ungeliv. For hvert af de seks temaer beskriver politikken også handlingsanvisninger, der sætter flere ord på, hvad de voksne omkring børnene og de unge skal gøre. Hvert tema afsluttes med et pejlemærke, der viser, hvornår vi er på vej til at lykkes.

I dette kapitel sættes der ord på, hvordan UngiAarhus i sin daglige praksis arbejder med hvert af børne- og ungepolitikens seks temaer og handlingsanvisningerne. UngiAarhus råder i sin organisering over flere forskellige tilbud: ungdomsskole, klub, pædagogisk ledet legeplads, ungemiljøer, alternative læringsarenaer, gadeplan og Ung-til-Ung Mentorordning, der alle bidrager til at skabe rammerne om gode børne og ungeliv. Disse ressourcer tænkes sammen og bringes i spil, så de giver mest mulig værdi for børnene og de unge.

Jeg har værdi som den, jeg er

Det at være barn og ung har værdi i sig selv. De voksne skal skabe plads og tid til leg, kreativitet og til at være den, man er (Børne- og ungepolitikken 2023).

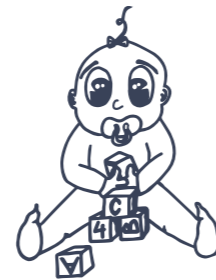
I UngiAarhus er der plads til at være den, man er. Med et fagligt afsæt i kvalificeret selvbestemmelse skaber UngiAarhus øvebaner for børnene og de unge ved at være et sted, hvor de kan lære at sætte ord på, tænke over og udvikle sig. De professionelle i UngiAarhus skal være gode til at 'få øje' på den enkeltes særlige og konkrete kompetencer og på en nysgerrig, hjælpsom og udfordrende måde bruge disse ind i arbejdet med barnet eller den unge i fællesskabet.

UngiAarhus forholder sig nysgerrigt og lydhørt over for børn og unges egne tanker og behov. Samtidig bevares der et systematisk fokus på de kompetencer, der skal trænes og udvikles. Dermed er fritidsmiljøerne i UngiAarhus både målrettet det værensrettede, hvor børnene og de unge udvikler kompetencer til at tage del i sociale sammenhænge og til at være sig selv, og det læringsrettede, hvor UngiAarhus understøtter dannelse og faglige læring. I UngiAarhus fordrer rammerne og lærings- og dannelsesmiljøet at der er plads til at barnet og den unge bliver til nogen og til noget.

**Det ses ved, at voksne,
som arbejder med børn og unge:**

- » Ser det hele menneske og har blik for den enkeltes potentialer
- » Giver plads til den frie leg og skaber gode rammer for leg og kreativitet
- » Tager ansvar og sætter retning for fællesskab og rummelighed

(Børne- og ungepolitikken 2023)

Fællesskaber, leg og rumlighed

I UngiAarhus er børn og unge sammen med andre børn og unge i både strukturerede og ustrukturerede fællesskaber. Der er både plads til pauser og det bare at være, men UngiAarhus udvikler også børnene og de unges sociale kompetencer, de øver sig i at tage ansvar og give plads til andre.

Dette gøres blandt andet gennem leg og kreative udfoldelsesmuligheder, der pirrer og udvikler børnene og de unges nysgerrighed. Leg skifter udtryk jo ældre børnene og de unge bliver, men er fortsat en vigtig kilde til at lære og forstå. Derfor skal den pædagogiske tilgang understøtte en legende og kreativ hverdagspraksis, både i de pædagogiske miljøer i klubben, ungemiljøet eller den pædagogisk ledede legeplads samt i ungdomsskolens fritidsundervisning.

I fællesskaberne bliver børn og unge opmærksomme på, hvilke konsekvenser deres handlinger har både for dem selv og for andre. Ved at forholde sig til egne kompetencer, stil og selvbillede skabes opmærksomhed på, hvordan andre påvirker den vurdering, man har af sig selv. UngiAarhus tager ansvar for og sætter retning for rummelige fællesskaber, hvor børn og unge kan være og slappe af.

**UngiAarhus er på vej til at lykkes,
når alle vores børn og unge føler
de kan være sig selv.**

Vi vil lære

Børn og unge motiveres og udvikler sig, når de møder passende udfordringer, ser mening og oplever at mestre. De voksne skal have høje ambitioner for og realistiske forventninger til alle børn og unge for at fremme læring, dannelse og chancelighed. (Børne- og ungepolitikken)

UngiAarhus leverer et vigtigt bidrag til børn og unges læring ved at anlægge et helheds-perspektiv på udviklingen af deres faglige, personlige og sociale kompetencer.

UngiAarhus bidrager især til børn og unges faglige udvikling ved give dem mulighed for at forstå meningen med det, de kan. Børnene og de unge bliver i UngiAarhus præsente-ret for nye indgange til læring gennem den pædagogiske praksis, fritidsundervisningen, alternative læringsmiljøer, arbejdet med kvalificeret selvbestemmelse m.m.

Læring er andet og mere end boglig læring. Her understøtter UngiAarhus' mange varie-rede lærings- og dannelsesmiljøer, i både klub og ungdomsskole, et fokus på det at blive dygtig med sine hænder, arbejde kreativt, samarbejde og udvikle sociale kompetencer. Det sker blandt andet gennem en legende, eksperimenterende og nysgerrig praksis med et bredt fokus på læring og dannelse.

Det ses ved, at voksne, som arbejder med børn og unge:

- » Tager medansvar for den enkeltes trivsel, læring og udvikling, også ved at være gode rollemodeller
- » Skaber varierede og motiverende lærings-miljøer af høj kvalitet, og at de har rammerne til at kunne gøre det.
- » Er en del af en samarbejdskultur med fokus på at være fælles om faglighed og praksis-erfaringer.
- » Har tydelige forventninger til forældrene og støtter forældre, der har brug for hjælp til at støtte deres børn.

(Børne- og ungepolitikken 2023)

Ungdomskolens fritidsundervisning og aktiviteter

UngiAarhus' fritidsundervisning i regi af ungdomsskolen er et vigtigt læringsrum, der giver unge mulighed for at dygtiggøre sig i forskellige almenfag som supplement til grundskolens undervisning. Fritidsundervisningen skiller sig ud, idet den forudsætter, at de unge aktivt vælger at bruge deres frie tid på den – fritidsundervisningen er altså interessebåret.

Fritidsundervisningens fleksible rammer er også med til at skabe læringsrum, hvor de unge er aktive medskabere med indflydelse på både indhold, form og aktiviteter – dette udvikler de unges engagement og understøtter motivation, nysgerrighed og kvalificeret selvbestemmelse. Det gælder både unge i udsatte eller sårbare positioner og dem med særlige talenter.

UngiAarhus og ungdomsskolen tilrettelægger derudover alternative læringsarenaer for børn og unge, der vurderes at have behov for supplerende undervisning, både i forhold til understøttelse af grundskolen og fastholdelse i en ungdomsuddannelse.

UngiAarhus understøtter unges overgang til uddan-nelse og beskæftigelse

Uddannelse er en vigtig beskyttende faktor for alle børn og unge. UngiAarhus bidrager til børn og unges parathed til at uddanne sig ved at have en mangfoldighed i tilbud, fleksibilitet og mulighed for at blande eksperimenterende og traditionelle fag, nye metoder

og nye aktiviteter – og heri arbejde med både den personlige værensrrettede udvikling og faglige læring. Dette sker bl.a. i et aktivt og tæt samarbejde med folkeskolen og ungdom-mens uddannelsesvejledning.

I forbindelse med unges overgang til ungdomsuddannelse eller beskæftigelse, samarbej-der UngiAarhus med skolerne og ungdommens uddannelsesvejledning (UU) om særlige målrettede skole- og vejledningsindsatser for elever med behov her for.

UngiAarhus har en særlig opgave i forhold til de forældre, der har brug for hjælp til at sætte egne ressourcer i spil og understøtte deres barns udvikling og læring. Udgangs-punktet for forældresamarbejdet er en positiv opmærksomhed på barnet eller den unges styrkesider for at forstå udfordringerne. I dette arbejde anvendes modellen for kvalificeret selvbestemmelse, til overfor forældrene at vise, hvordan man ser helheden af ressourcer og udfordringer for barnet eller den unge.

UngiAarhus er på vej til at lykkes når vi ser, at børn og unge bevarer deres nysgerrighed

Vi vil være sammen

Børn og unge har både brug for at høre til og for at bidrage til meningsfulde, mangfoldige og forpligtende fællesskaber. De voksne skal sikre, at alle børn og unge har adgang til at være en værdifuld del af et fællesskab – alle børn og unge har brug for en god ven (Børne- og ungepolitikken).

Det er i fællesskabet med jævnaldrende, at børn og unge udvikler identitet og mening. Fællesskabet er et vigtigt dannelses- og læringsmiljø for udvikling af faglige, sociale og personlige kompetencer. Børn og unges fællesskaber eksisterer både i det fysiske rum og i det digitale rum, og derfor skal UngiAarhus have opmærksomheden rettet mod begge dele af børnenes og de unges virkelighed.

UngiAarhus understøtter, at alle børn og unge danner, deltager i og bidrager til sociale fællesskaber og interessefællesskaber på tværs. Her lærer de at bidrage, føre an og give plads til andre i fællesskaber, der bygger på demokrati og medborgerskab. På denne måde understøtter UngiAarhus udviklingen af almene fysiske fællesskaber, der understøtter den enkeltes trivsel og udvikling. Samtidigt arbejder UngiAarhus med afsæt i forebyggelsesstrategiens perspektiv, med et særligt fokus på at gøre sunde almene fællesskaber og deltagesbaner opnåelige for sårbare og udsatte børn og unge.

UngiAarhus skal derfor arbejde didaktisk reflekteret med at begrunde og kommunikere, hvordan der lokalt arbejdes med det der foregår i forbindelse med fx spil, gaming og e-sport. Derudover er et fokusområde også det, der foregår på de mobile enheder fx de sociale medier, og de muligheder og udfordringer, der her er på færde. I dette arbejde forholder UngiAarhus sig til enhver tid til de officielle retningslinjer på området.

Det ses ved, at voksne, som arbejder med børn og unge:

- » Værner om værdien af fysiske fællesskaber og sikrer alle børn og unges deltagelse i brede børnefællesskaber
- » Får alle forældres ressourcer i spil i fællesskaberne
- » Anerkender, at forældrene er de vigtigste voksne i deres børns liv, og har blik for at inddrage andre vigtige voksne i netværket og i civilsamfundet
- » Involverer sig i børnenes og de unges digitale liv og hjælper børn og unge til trygge relationer og fællesskaber online

(Børne- og ungepolitikken 2023)

Deltagelsesmuligheder for alle

UngiAarhus har i alle tilbud og indsatser et fokus på deltagelsesmuligheder for alle børn og unge. Børn og unge i udsatte positioner inkluderes både i fællesskaber med ressourcer stærke jævnaldrende og med andre børn og unge i sårbare eller udsatte positioner ud fra den enkeltes forudsætninger. På denne måde får alle børn og unge, der benytter UngiAarhus' tilbud, muligheden for at spejle sig i et alsidigt billede af andre børn og unge. Dette fordrer differentierede fritidspædagogiske og fritidsundervisningsrelaterede miljøer, der tager hensyn til, at børn og unge er forskellige, har forskellige behov og forskellige ressourcer.

Børn og unges digitale fællesskaber og digitale adfærd

Det digitale er i stigende grad en integreret del af børn og unges liv og giver både mulighed for at indgå i positive fællesskaber og skabe kreative udtryk, men også risiko for udstødelse, ensomhed og andre risici i et børne- og ungeliv. Derfor har UngiAarhus en opgave med at understøtte og klæde børn og unge på til at kunne begå sig her.

UngiAarhus arbejder derfor fritidspædagogisk med at skabe muligheder for, at børn og unge oplever at kunne deltage og udtrykke sig på nettet på en måde, der fremmer konstruktive fællesskaber. I arbejdet er der også fokus på, at børn og unge lærer at agere selvstændigt og fornuftigt, når det kommer til kritisk vurdering generelt og deling af eks. digitalt materiale m.v. I arbejdet med dette, tager UngiAarhus afsæt i det forebyggelsesstrategiske arbejde med at styrke de beskyttende faktorer samt minimere risikofaktorerne i børn og unges digitale liv.

Forældre og fællesskab

I arbejdet med børn og unges fællesskaber spiller forældrene en vigtig rolle. Målgruppen for UngiAarhus er kendetegnet ved, at børnene og de unge bevæger sig i retningen af en løsrivelse fra familien som den primære referenceramme og dermed en ændret position i familien til et socialt liv i fællesskaber med andre børn og unge. Undersøgelser viser dog, at forældrenes holdninger og støtte har fortsat betydning for de unges valg og fravalg. Forældrene er fortsat en vigtig samarbejdspartner og ressource. UngiAarhus arbejder derfor på at mobilisere forældres ressourcer og støtter forældrene i at sætte disse ressourcer i spil i forhold til at understøtte deres barns udvikling, trivsel og læring gennem deltagelse i positive fællesskaber.

UngiAarhus er på vej til at lykkes, når alle børn og unge føler sig som en del af et fællesskab.

Vi vil være i balance

Børn og unges trivsel og sundhed går hånd i hånd og udvikles gennem hele livet. De voksne skal støtte børn og unge i at skabe en sund og god balance i tilværelsen og i hverdagen (Børne- og ungepolitikken).

De børn og unge, der benytter sig af UngiAarhus' tilbud, er ofte enten i, på vej ind i, eller på vej ud af puberteten. Puberteten er den tid, hvor man udvikler sig fra at være barn til at blive voksen. Puberteten kan føles som en usikker og besværlig tid, hvor barnet eller den unge skal vænne sig til en ny krop og nye følelser.

Med opmærksomhed på børnene og de unges pubertetsudfordringer understøtter UngiAarhus børn og unges sundhed og trivsel ved at tilbyde miljøer, hvor børnene og de unge øver sig i at mærke, håndtere og regulere egne behov og følelser samt at se konsekvenserne af egne handlinger. UngiAarhus støtter børn og unge i at finde en sund balance.

Det ses ved, at voksne, som arbejder med børn og unge:

- » Støtter børn og unge i at finde en sund balance
- » Arbejder sundhedsfremmende og forebyggende for, at alle børn og unge trives, uanset familiens vilkår og forudsætninger
- » Styrker de beskyttende faktorer og begrænser risikofaktorer i børn og unges opvækst
- » Understøtter kultur, natur og fritidsliv som en del af et liv i balance

(Børne- og ungepolitikken 2023)

Sunde valg for alle børn og unge

UngiAarhus har ligeledes særligt fokus på, at børn og unge i sårbare og udsatte positioner og med nedsat funktionsevne skal have muligheder for at lære og udvikle sig, så de kan få et sundt og indholdsrigt voksenliv. De skal lære at træffe de sunde valg med det mål for øje, at de i størst mulig udstrækning kan tage et selvstændigt ansvar for eget privatliv, fritidsliv og arbejdsliv.

De sunde valg drejer sig for alle børn og unge om trivsel, søvn, kost og bevægelsesglæde. Med afsæt i dette tilstræber UngiAarhus derfor altid at der er alsidighed i udbuddet af fysiske bevægelsesaktiviteter, for derved at ramme bredt i de unges interesser og kompetencer. Dermed øges sandsynligheden for, at flere unge er med til fysiske aktiviteter og eventuelt udvikler interesse for nye. Arbejdet sker både i UngiAarhus, men også i samarbejde med relevant aktører herunder foreningslivet.

'Klassisk' og 'ny udsathed'

UngiAarhus har en særlig opmærksomhed på udsatte børn og unge, som i deres opvækst ikke i tilstrækkelig grad har lært at træffe de sunde valg. UngiAarhus gør de sunde valg mulige og attraktive for alle ved blandt andet at skabe positive deltagelsesbaner med inkluderende fællesskaber, hvor børnene og de unge bliver støttet i at udvikle sig fra barn til ung og fra ung til voksen. Der er fokus på børnene og de unges evne til at tage sig selv med på råd, så de får installeret en reflekteret og følelsesmæssig tilgang til deres egne valg og fravalg.

I arbejdet med sårbare og udsatte børn og unge er et fokus på både den klassiske og nye udsathed vigtig. Ny udsathed opstår, når forskellige strukturelle og kulturelle faktorer

utilsigtet spiller sammen og rammer barnet eller den unge på måder, der gør, at de samlede belastninger påvirker et barn eller en ungs trivsel og formåen negativt. Dette kendes blandt andet som præstationskulturen. Den nye udsathed tillagt den mere klassiske udsathed kan dermed skabe en øget sårbarhed, som betyder, at børn og unge kan miste engagementet og drivkraften til at indgå i lærende og positive fællesskaber.

Dette nye og udvidede perspektiv på udsathed og sårbarhed skal fremadrettet være et væsentligt opmærksomhedspunkt og videnskæssigt afsæt for arbejdet med børn og unges sundhed og trivsel i UngiAarhus.

Sunde digitale fællesskaber

Sunde valg handler også om at kunne begå sig i den digitale verden – især på de sociale medier. I den digitale verden skal børn og unge agere og handle, opholde sig, skabe og deltage i fællesskaber og udvikle sig. Og det at lære at begå sig her er ikke nødvendigvis noget, der giver sig selv. UngiAarhus understøtter og udvikler derfor børn og unges kompetencer til at kunne deltage i de digitale fællesskaber.

**UngiAarhus er på vej til at lykkes
når vores børn og unge trives fysisk
og mentalt.**

Vi vil høres

Børn og unge skal opleve, at deres egne og andres stemme har værdi i hverdagen, så de kan bidrage til et mangfoldigt, demokratisk og bæredygtigt samfund. De voksne skal skabe trygge rammer som udvikler medbestemmelse, medansvar og kompetencer til at tage ansvar for både sig selv og andre (Børne- og ungepolitikken 2023).

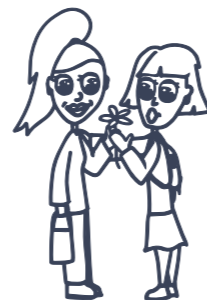
Ifølge ungdomsskoleloven skal UngiAarhus udvikle børnene og de unges interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund. I en børne- og ungekontekst handler medborgerskab om at skabe lige muligheder for alle børn og unge til at indgå konstruktivt i og bidrage til demokratiske fællesskaber.

Udvikling af børn og unges demokratiske dannelse, medborgerskab, modet til at møde samfundet og opleve at være handlekraftig i eget liv er kardinalpunkter for UngiAarhus' fokus på at skabe positive deltagelsesbaner for børn og unge.

Det ses ved, at voksne, som arbejder med børn og unge:

- » Er oprigtigt nysgerrige på børn og unges perspektiver og tager dem alvorligt
- » Giver børn og unge medbestemmelse og medansvar i hverdagen og i udviklingen af den pædagogiske praksis
- » Inddrager og lytter til børn og unge i udvikling af deres nærmiljøer, det grønne, kulturlivet og byens rum
- » Inviterer til frivillighed og medborgerskab

(Børne- og ungepolitikken 2023)

Børn og unges stemme i den daglige praksis

Ledere og medarbejderne i UngiAarhus og forholder sig åbent til børn og unges ideer og det, de er optaget af. Den faglige praksis retter sig mod et fagligt stærkt og systematisk fokus på, at UngiAarhus ser børn og unge som aktive medskabere af aktiviteter og indhold i UngiAarhus. Dette med et fagligt afsæt, hvor blandt andet designtænkning og en eksperimenterende tilgang understøtter og sætter børnene og de unges stemme forrest.

Lad børn og unge tage initiativet

Børn og unge, der deltager i aktiviteter i UngiAarhus, har en alder, hvor de til stadighed øver sig i at tage mere og mere ansvar for eget liv, og hvor forældrenes direkte deltagelse i barnet eller den unges liv i stigende grad bliver mindre. Dette betyder, at børn og unge skal opleve indflydelse på egen hverdag.

UngiAarhus har i det daglige arbejde med børn og unge derfor et fokus på at skabe eksperimenterende, autentiske og inddragende aktiviteter og hold. Dette fokus er med til at sætte børn og unges kompetencer og ressourcer i spil, og det inddrager dem i og giver dem initiativretten til at udvikle og træffe beslutning om retning og indhold. I UngiAarhus møder børn og unge en åben og undersøgende tilgang, hvor den faglige praksis og mindsettet sikrer børn og unge deltagelses- og initiativret, og har respekt for børn og unges ønsker og perspektiver.

Dette sker både lokalt og i bydækkende aktiviteter og events. Det bydækkende arbejde bidrager til, at de unge tager aktiv del i byens liv og udvikling. Det er også her, de unge møder hinanden på tværs af alder, bopæl, baggrund, etnicitet og livsform. De får mulighed for at orientere sig på tværs af byen og være sammen med venner fra andre bydele og i fællesskab.

De formelle deltagelsesbaner

UngiAarhus understøtter også udviklingen af medborgerskab og demokratisk deltagelse gennem mere formelle deltagelsesbaner ved at understøtte Børne- og ungebyrådet. UngiAarhus har her en særlig rolle i forhold til at understøtte valget til Børne og Ungebyrådet og ikke mindst understøtte den lokale forankring til det, der sker i Børne og Ungebyrådet, idet UngiAarhus er med til at drive senaterne.

Senaterne er baggrundsgrupper, hvor Børne- og ungebyrådets unge med andre unge diskuterer sager og spørgsmål, der er på dagsordenen i Børne- og ungebyrådet. Senaterne laver derudover også lokale initiativer og arrangementer for områdets unge på tværs af skoler, bl.a. med afsæt i prioriteringen af deltagerbudgetter.

UngiAarhus er på vej til at lykkes, når vores børn og unge lytter til hinanden.

Jeg gør mit bedste

Børn og unge gør, hvad de kan. De er ikke problemet, men de viser problemet. De voksne skal tage ansvar for trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn og unge og finde løsningerne i fællesskabet (Børne- og ungepolitikken 2023).

Et grundlæggende vilkår for at kunne trives, udvikles, dannes og lære er, at man har adgang til positive og forpligtende fællesskaber. UngiAarhus har en faglig opmærksomhed på og opgave med børn og unge, der er på kanten af fællesskaberne – dette med et fokus på at mindske de unges risikoadfærd.

Risikoadfærd kan have forskellige udtryk – nogle børn og unge bliver udadreagerende, mens andre isolerer sig fra fællesskaberne. Begge dele er tegn på mistrivsel og UngiAarhus' opgave er at fremme de beskyttende faktorer bl.a. ved at etablere inkluderende fællesskaber, positive deltagelsesbaner, imødekomende dialoger, understøttelse af fastholdelse af skolegang og dermed mindske eller afbøde konsekvenserne af risikofaktorerne.

Det ses ved, at voksne, som arbejder med børn og unge:

- » Arbejder med forebyggelse og med tidlige, rettidige indsatser
- » Arbejder med sammenhænge og overgange i indsatser og i børn og unges liv
- » Skaber trygge rammer, hvor børnene og de unge selv kan tage ansvar for fællesskaber og relationer – med voksne, som går bagved, ved siden af eller foran.

(Børne- og ungepolitikken 2023)

Løsrivelse, sammenhæng og overgang til ungdomslivet

UngiAarhus skaber øvebaner for børnene og de unge ved at være et sted, hvor de kan lære at sætte ord på, tænke over og udvikle sig i forhold til deres udfordringer. De professionelle i UngiAarhus skal være gode til at 'få øje' på den enkeltes særlige og konkrete kompetencer og på en nysgerrig og vejledende måde bruge disse ind i løsningen på eventuelle udfordringer eller risikoadfærd, så barnet eller den unge med tiden selv kan håndtere sin livsopgave. Dette i et tæt samarbejde med forældrene, hvor deres ressourcer sættes i spil.

Til hjælp for dette arbejde anvendes modellen for kvalificeret selvbestemmelse til at anskueliggøre over for forældrene, hvordan man ser helheden af ressourcer og udfordringer hos barnet. Fælles fokus for forældre og UngiAarhus' medarbejdere er at skabe en god livskurs for barnet eller den unge.

Et helhedsorienteret samarbejde

I arbejdet med børn og unge står UngiAarhus ikke alene, men indgår altid i et tæt samarbejde med relevante aktører. Formålet er at fremme helhedsorienterede indsatser for børnene og de unge. UngiAarhus inviterer til samarbejde ud fra tilgangen om, at vi alle er fælles om at understøtte børn og unges udvikling, og at vi hver især byder ind med de tilbud og kompetencer, der kan være med til, at vi i fællesskab løfter opgaven. Derved sikres der sammenhæng og overgange i indsatserne i børnene og de unges liv.

Forebyggelse af radikalisering

Den daglige kontakt med ældre børn og unge skaber også muligheden for systematisk opmærksomhed og handleinitiativ i UngiAarhus på eventuelle radikaliseringsstendenser eller tegn på banderelateret adfærd blandt målgruppen. UngiAarhus' ansatte indgår som en part i beredskabet til forebyggelse af radikalisering blandt børn og unge i Aarhus, samt i arbejdet med at modvirke udviklingen af alvorlig og systematisk kriminalitet.

**UngiAarhus er på vej til at lykkes,
når alle vores børn og unge har mindst
en voksen, de kan gå til.**

Udgivet af:

Aarhus Kommune

Børn og Unge

UngiAarhus

Pædagogik, Undervisning og Fritid

Skribenter:

Elin Poulsen

Ane Gaarde Fisker

Søren Küsch Larsen

Jesper Callesen

Udgivet:

3. udgave, 2024

©Copyright:

Aarhus Kommune

Børn og Unge

UngiAarhus

Pædagogik, Undervisning og Fritid

Layout:

Børn og Unge

Aarhus Kommune

UNG i

